

Åndehacking, demonutdrivelse og «the matrix»

Medielogikker i kontroversene om Shaman Durek i norske nyhetsmedier og på Instagram

AV MARIT MATTHIESSEN

INSTITUTT FOR ARKEOLOGI, HISTORIE, KULTUR- OG RELIGIONSVITENSKAP, UNIVERSITETET I BERGEN

I august 2024 giftet prinsesse Märtha Louise seg med Durek Verrett. Paret har lenge vært i medienes søkelys og vært gjenstand for kritikk, særlig på grunn av sin kommersielle nyreligiøse virksomhet. Durek Verrett har spesielt vakt oppmerksomhet i norsk presse, både for innholdet han deler på sosiale medier og for boka *Spirit Hacking* som ble utgitt i 2019. Denne artikkelen undersøker hvordan medielogikken til tradisjonelle nyhetsmedier, som *VG*, former måten de omtaler Verrett og hans nyreligiøse tilknytning på, samt hvordan Verrett selv bruker sosiale medier til å markedsføre sine produkter og kontrollere fortellinger om seg selv. Ved å benytte Stig Hjarvards tredelte medialiseringsteori om religiøse medier, journalistikk om religion og banal religion, belyser artikkelen hvordan kommersiell nyreligiøsitet kommer til uttrykk i ulike medier (Hjarvard 2012). Artikkelen fokuserer på Verretts merkevarebygging og hans bruk av Instagram til å skape et fellesskap blant sine følgere, kjent som «the Tribe». På den andre siden viser artikkelen hvordan norske nyhetsmedier kritisk vurderer og diskuterer Verretts kontroversielle uttalelser og kommersielle nyreligiøsitet, og fremhever medienes rolle til å overvåke og kommentere religion.

Nøkkelord: medielogikk, medialisering, nyreligiøsitet, sjamanisme, Shaman Durek, sosiale medier

Innledning

Måten Durek Verrett, også kjent som Shaman Durek, har vært omtalt på i norske mediehus og kommentarfelt i sosiale medier de siste årene har vært preget av en kritisk og til dels negativ tone, ofte grunnet kontroversielle uttalelser som han hovedsakelig formidler gjennom sine sosiale mediekkanaler, men også i boka *Spirit Hacking* fra 2019. Mediestormen som oppstod i Norge rundt boka, resulterte i at den planlagte utgivelsen av den norske oversettelsen ble stoppet, og boka måtte skrives om før den kunne bli gitt ut i Norge. Samme år som *Spirit Hacking* ble publisert startet jeg arbeidet med min masteroppgave «Mediebilder av prinsessen og sjamanen – Fremstillingen av Märtha Louise og Durek Verrett i VG og på Instagram», som blant annet undersøkte hvordan nyreligiøsitet ble presentert i både tradisjonelle medier og på sosiale medier, med utgangspunkt i Märtha Louise og Verrett. Mens masteroppgaven benyttet innholdsanalyse av 25 avisartikler og 78 Instagram-innlegg for å utforske hvordan nyreligiøst innhold fremstilles gjennom aktørene Märtha Louise og Durek Verrett i avisen *VG* og på Instagram (Matthiessen 2021),¹ vil denne artikkelen konsentreres for det meste om Durek Verretts bruk av Instagram og norsk presses kritikk av Verrett. Fokuset vil være på hvordan kontroverser om Verrett blir konstruert i norske medier, og på hvordan ulike medielogikker kommer til uttrykk både i tradisjonelle nyhetsmedier og på sosiale medier.

For å belyse hvordan medielogikker reflekteres i måten Verrett fremstilles på i tradisjonelle nyhetsmedier og hvordan han presenterer seg selv på sin egen Instagram-konto, anvender jeg Stig Hjarvards tredelte medialiseringsteori (Hjarvard 2012). Begrepet medialisering betegner en sosial og kulturell prosess som innebærer at samfunnsinstitusjoner eller sosiale felt omformes av og blir stadig mer avhengig av medier og deres logikker (Hjarvard 2011, 119). Begrepet medielogikk forstås som «various operational modalities by which the media enable, limit and structure human communication and action» (Hjarvard 2011, 123). Medialisering påvirker religion på flere måter. På en side bidrar medier til økt informasjon om ulike religioner, på en annen side kan negative og kritiske omtaler ofte påvirke hvordan disse religionene blir oppfattet i samfunnet.

Stig Hjarvard presenterer tre måter religion blir medialisert på (Hjarvard 2012, 28):

¹ *Verdens Gang* (VG) er en norsk riksdekkende avis utgitt både i papirformat og på nett. *VG* er en av de mest leste avisene i Norge med om lag 2,4 millioner daglige lesere. Avisen er en sekulær nyhetskanal som skriver om både nyheter, sport og kjendisnytt, under egne underkanaler. Nyheter om Sjaman Durek blir som oftest publisert under kjendisnytt, som heter VG Rampelys.

Religiøse medier prøver å opprette et religiøst fellesskap og identitet basert på mediert deltakelse.

Journalistikk om religion dekker religiøse temaer tilpasset de rådende diskursene i den politiske offentligheten.

Banal religion konstruerer religion som en kulturell vare, rettet mot underholdning og selvutvikling.

En slik inndeling av ulike måter religion blir medialisert på, er nyttig siden den skiller hvordan religion kan bli kommunisert fra ulike aktører og til forskjellige formål. Sammen utgjør disse tre typene av medialisering av religion det teoretiske rammeraket for denne artikkelen, og de vil alle bli sentrale i de neste delene. Jeg vil begynne med å gi en introduksjon av Durek Verrett. Fokuset vil være på hvordan Verrett konstruerer og kommuniserer nyreligiøsitet via sin Instagram-profil, og hvordan profilen kan betraktes som religiøse medier, med trekk av banal religion. Til slutt vil jeg se på hvordan Verretts kommersielle nyreligiøsitet blir kritisert i pressen, og samhandlingen mellom norsk presse og Verrett.

Shaman Dureks nyreligiøse profil

When I died, the mark of the shaman was indelibly etched inside my body, mind, and spirit; because, despite all New Age fads to the contrary, you don't become a shaman because you went to Peru, bought a poncho, sang some sacred plant songs, and learned how to mix a booming batch of ayahuasca. You become a shaman because the spirits choose you to be a shaman. (Shaman Durek 2019, 2)

Slik starter Verrett introduksjonen til boka *Spirit Hacking* med å fortelle hvordan man etter hans mening blir en sjaman. Han begynner med å distansere seg fra det han kaller «New Age fads», og presenterer seg selv som en «autentisk sjaman» valgt av åndene. De fleste som driver med sjamanisme i dag vil, lik Verrett, påstå at de driver med det samme som forfedrene sine og at sjamanisme er en form for tidløs og universell religiøsitet. Dette er et typisk trekk for den moderne nysjamanismen slik den konsoliderte seg på 1960- og 70-tallet. I tillegg til tidligere romantiske forestillinger om «den edle villmann», spilte særlig 60-tallets psykedeliske bølge samt etnologiske og religionshistoriske studier en rolle i opprettelsen av nysjamanismen (Asprem 2013). En viktig impulsgeber var religionshistoriker Mircea Eliade (1907–1986) som forsøkte å systematisere og sammenligne ulike sjamanistiske tradisjoner hos ulike folkeslag. Han presenterte sjamanisme som et universelt og singulært fe-

nomen, noe som i senere tid har blitt kritisert for å være generaliserende og ahistorisk (Znamenski 2007). Eliade har fungert som en sterk inspirasjon for mange utøvere i nysjamanisme, og hans perspektiver er fremdeles sentrale i store deler av det nyreligiøse feltet (Fonneland 2010, 11). Det som skiller nysjamaner fra mer «tradisjonelle sjamaner», som for eksempel den samiske noaide,² er at noaiden først og fremst tjente fellesskapet som religiøs spesialist, mens nysjamaner har demokratisert sjamanismen og gjort den tilgjengelig for alle (Gilhus og Mikaelsson 2016, 111). Dette er svært synlig i Verretts tilfelle, på bokomslaget til *Spirit Hacking* står det nemlig at boka skal gi alle tilgang på sjamanistiske verktøy med hensikt å forvandle leserne og lyse opp verden (Shaman Durek 2019).³ Noen kjennetegn ved nysjamanister er at de gjerne deler et holistisk verdensbilde, ideen om at alt er besjelet og at man kan søke råd hos åndene ved hjelp av åndereiser (Gilhus og Mikaelsson 2016, 112). Dette er sentralt også for Verretts sjamanisme.

Verretts nyreligiøse profil er mangefasettert. Han henter inspirasjon fra flere deler av det nyreligiøse feltet, i tillegg til å flette inn en god del populærkulturelle uttrykk og konspirasjonsteorier. Verrett har blant annet uttalt at han er reptil, og at 5G vil forstyrre menneskers frekvenser (Stoltz og Jarstad 2021). Den røde tråden er at det meste handler om selvhjelp, med ulike metoder for hvordan man kan oppnå å bli den beste versjonen av seg selv. Det finnes blant annet ingredienser av både wicca, og hvordan løsrive seg fra «systemet», som Verrett kaller «the matrix» (Matthiessen 2021, 100–113). Ideen om «the matrix» har vært fremtredende både på Verretts sosiale medier, men også i boka *Spirit Hacking*. «The matrix» er ifølge Verrett et system som kontrollerer folk og får dem til å opptre på en måte som støtter opp under systemet. Systemet oppfattes som et tomrom som huser alt som ikke er kjærlighet (Shaman Durek 2019, 21–22). Bilder på Instagram som omhandler «the matrix» gir ofte assosiasjoner til filmen med samme navn fra 1999. Et gjennomgående visuelt trekk i disse innleggene er en grønn bakgrunn med koder som faller loddrett nedover, som ligner designet fra filmen. I filmen lever mennesker i en simulert verden som er kontrollert av maskiner, det er nok derfor ikke tilfeldig at Verrett har valgt samme navn for å beskrive denne falske verdenen han mener de fleste av oss lever i.⁴

² Som gjerne blir omtalt som en tradisjonell sjaman i samisk religion.

³ Dette er selve slagordet på bokomslaget, som er blitt oversatt. Originalt står det: «Shamanic Keys to Reclaim Your Personal Power, Transform Yourself and Light Up the World» (Shaman Durek 2019).

⁴ Ideen om «the matrix» er opprinnelig hentet fra filosofien, og kan spores tilbake til René Descartes verk *Meditationes de Prima Philosophia* (1641) der han presenterer at det eneste vi kan være sikre på er at vi selv eksisterer.

Religionsviteren Margrethe Løøv plasserer ideer som «the matrix» i kategorien konspirasjonalitet, som forstås som en sammensmeltning av alternativ spiritualitet og konspirasjonsteorier. Løøv påpeker at det å tilhøre en gruppe «oppvåkne» som kan se forbi den falske verden som er «the matrix», gir en form for fellesskapsfølelse (Løøv 2024, 38). Det finnes flere konspirasjonsteorier om at verden styres av en liten gruppe mennesker som Illuminati eller Bilderbergergruppen (Dyrendal 2012, 271). Verrett ønsker å hjelpe folk til å bryte ut av systemet, for å se verden som den virkelige er. Det er først da man kan bli den beste versjonen av seg selv. Verretts system kobler dermed sammen konspirasjonstenkning med etablerte selvhjelpsdiskurser.

Verretts versjon av «the matrix» er i tillegg et godt eksempel på hvordan populærkultur kan bidra til å skape religiøse uttrykk (Hjarvard 2012, 34–39; Endsjø og Lied 2011, 15), men også et eksempel på det Hjarvard omtaler som «banal religion» (Hjarvard 2012, 37). Banal religion er en type religion som blir produsert av media, og inneholder en blanding av tradisjonell folkereligion, aspekter fra institusjonell religion og elementer fra historier, ideologier og symboler som ofte ikke blir sett på som religiøse (Lied 2012, 194). Sissel Undheim påpeker at banal religion spiller på følelser, ettersom det er en type religion som fanger oppmerksomheten (Undheim 2020, 22). Banal religion er ofte populærkulturens måte å inkorporere nyreligiøsitet og folkereligion i for eksempel populære TV-serier som *Supernatural* og *Åndenenes Makt*, eller filmer som *Engler og Demoner* (2009) og *Twilight* (2008). Verretts bruk av «the matrix» viser en motsatt prosess der populærkulturelle uttrykk blir reproduisert av religiøse aktører som religiøse uttrykk. «The matrix» spiller på følelser og fanger oppmerksomheten, og kan betraktes som et eksempel på elementer av banal religion i religiøse medier.

Kommersiell nyreligiøsitet: «Money is not evil»

Verretts nyreligiøsitet bærer preg av dens amerikanske kontekst, og kan på mange måter ses i lys av det som ofte omtales som den «amerikanske drømmen», som refererer til en forestilling om at alle kan oppnå suksess, velstand og personlig frihet uavhengig av bakgrunn. For Verrett handler det mest om selvhjelp, og jakten på lykke trekker blant annet linjer til økonomisk rikdom. Dette kommer tydelig frem i *Spirit Hacking* med undertitler som blant annet «Money is not evil», «Shamanic Economics» og «Poverty isn't spiritual». I boka argumenterer Verrett for at åndelighet ikke burde kobles til materiell fattigdom:

The matrix programs people to think that being spiritual means rejecting comfort, and possessions, and nice things to steer people away from cultivating an authentic relationship with Spirit. But it's a bunch of bullshit. Spiritual people are definitely not poor, because if you don't have anything to give, then you're not going to be very good at being spiritual. (Shaman Durek 2019, 139)

Verrett argumenterer i boka for at prisene han tar for behandlingene han tilbyr er passende, og at det å leve behagelig er noe alle kan oppnå og alle har rett på. Han forteller om en kunde som så det flotte huset hans, den dyre bilen og svømmebassengen i hagen og mente at han som sjaman burde leve av donasjoner og at behandlingene burde være gratis. Til dette hadde Verrett svart at Gud ikke vil at folk skal være fattige, og at slike tanker er styrt av «mørket» og «the matrix» (Shaman Durek 2019, 139). Verrett prøver altså å motbevise tankegangen om at både religion og åndelighet skal være gratis. I Norge er nyreligiøsitet ofte blitt stemplet som en avvikende form for religion (Kraft 2017, 66). En grunn til dette er at man må betale penger for religiøse tjenester, mens det generelt i Norge rår en tanke om at «ekte» religion skal være gratis. Lisbeth Mikaelsson skriver at dette er en utbredt norm som fører til at kjøp og salg der religion er involvert møtes med skepsis og fordømmelse (Mikaelsson 2011). Hun skriver videre at i et land som Norge der religion stort sett blir finansiert over skatteseddelen, slik at kirkens økonomi ikke umiddelbart er synlig for folk flest, er det lettere å mene at religion bør være noe idealistisk og ikke en inntektskilde eller forbruksvare (Mikaelsson 2011, 74). Verrett ønsker å bevise at penger ikke er et onde, og at det å være vellykket og ha rikdom er noe man fortjener. Denne måten å tenke på er ikke ny, men har dype røtter i amerikansk «New Thought» som stammer fra 1800-tallet, da troen på tankens kraft til å forme virkeligheten var sentralt (Hutchinson 2014, 29). Verretts uttalelser minner også om den kontroversielle guruen Bhagwan Shree Rajneesh (1931–1990), ofte omtalt som «guru of the rich» (Shay og Bogdan 2014, 59).⁵ Rajneesh fordømte religioner som hyllet fattigdom, og mente at rikdom ikke bare var fullt forenelig med et spirituelt liv, men også helt nødvendig (Urban 2015, 72).

På Instagram-kontoen @Shamandurek beskriver Verrett seg selv som en «servant of God, Energy Activator, Owner of Lit Vibe Meditation App, Author of *Spirit Hacking*, *Alchemy Elementals*, Ancient Wisdom Today Podcast». I masteroppgaven min analyserte jeg 78 Instagram-innlegg, 40 innlegg fra Märtha Louises to profiler, og 38 fra Verretts profil.⁶ Et lite utdrag av Verretts Instagram-innlegg fra 2019 til 2020

⁵ Senere kjent som Osho.

⁶ For mer informasjon om utvelgelsen av materiale i analysen se Matthiessen 2021, 37–40.

viser at 16 av 38 innlegg formidlet et nyreligiøst innhold. 12 av disse innleggene var reklame eller promotering i ulik grad, seks hadde mer privat innhold, tre var en slags hyllest til andre personer mens de to siste var av mer filosofisk art (Matthiessen 2021, 71). Verretts Instagram er altså i sterk grad preget av kommersielt innhold. I Norge er det strenge krav til merking av reklame, noe som også inkluderer reklame fra influensere. Ifølge Markedsføringsloven (2009 §3, første ledd) skal all markedsføring «utformes og presenteres på en slik måte at den tydelig fremstår som markedsføring» (Steinnes og Teigen 2021, 7). Meta, som blant annet står bak Facebook og Instagram, har også egne regler og retningslinjer for annonsering som skal følges når man har profiler på disse tjenestene. Selv om Verrett stort sett reklamerer for egne produkter, er det sjelden han merker dette med «reklame». Den eneste gangen han merket innlegg med reklame, var for et arrangement direkte rettet mot norsk publikum (Matthiessen 2021, 75). Hele Verretts Instagram-konto er kommersiell, det meste som publiseres springer ut fra hans rolle som sjaman, om det er daglige samtaler med følgerne om aktuelle tema, eller promotering av arrangement og produkter. De private innleggene som av og til dukker opp, inneholder også ord og setninger som bygger opp under hans rolle som sjaman.

Lisbeth Mikaelsson beskriver hvordan energi som salgsvare gjenspeiler kapitalistiske prinsipper, der energi fungerer som en form for kognitiv valuta som fremmer økonomisk vekst for nyreligiøse aktører (Mikaelsson 2013, 170). Verretts kommersielle nyreligiøsitet illustrerer godt dette konseptet som Mikaelsson beskriver, der energi er selve salgsvaren. Verrett lover ikke bare energioverføringer i sine «healing sessions», men har også produkter han selger så følgerne kan oppleve healing uten å booke dyre timer hos ham. Dette er en markedsføringsstrategi han introduserte i *Spirit Hacking*, nemlig å gjøre sjamanisme tilgjengelig for alle. Et av produktene som bidrar til dette er «the Spirit Optimizer». Dette er en slags medaljong, som skal være avansert åndelig teknologi for «åndehacking» og optimalisering. Et annet tilbud som passer denne markedsføringsstrategien er «Healing Temple», dette er et online-tilbud som arrangeres ukentlig. «Healing Temple» kan på mange måter ses på som et «lavterskeltilbud», noe som også Verrett selv skriver om arrangementet på sine egne hjemmesider: «I created the healing temple because people all over the world want and need healing, but don't have access to those healers, or can't afford them» (Shaman Durek 2025). «Healing Temple» dukket først opp under koronapandemien, som et digitalt tilbud. Selv om «Healing Temple» reklameres som et rimelig alternativ, kan det diskuteres om ti dollar for en halvtimes digital økt er rimelig. «Healing Temple» er fortsatt et tilbud i 2025, noe som taler for at det er populært.

Verretts Instagram-profil er preget av kommersiell nyreligiøsitet, slik disse eksemplene viser: Den er derfor et godt eksempel på hvordan religion blir medialisert. Verretts Instagram-profil kan forstås som et religiøst medium med trekk av banal religion. Hjarvard nevner at et kjennetegn ved religiøse medier er at de først og fremst er kontrollert av religiøse aktører, og at disse aktørene ofte ønsker å etablere et religiøst fellesskap basert på mediert deltakelse (Hjarvard 2012, 28–31). Artikkelenes neste del vil vi se nærmere på hvordan Verrett konstruerer et fellesskap på Instagram.

@Shamandurek: Religiøse medier og «the Tribe»

Sosiale medier ser ut til å ha forenklet formidlingen av nyreligiøst innhold, ettersom korte tekster, bilder, direktesendinger og videoer enkelt kan deles og bidra til å engasjere følgere og etablere fellesskap. Stig Hjarvard påpeker at religiøse medier både utfordrer autoriteten til etablerte religioner, og bidrar til en mer individuell og nettverksbasert form for religiøs kommunikasjon (2012, 28–31). Dette er nettopp hva Verrett gjør ved å spille på etablerte religioner og konspirasjonsteorier for å fremme sin egen agenda. Han oppfordrer også sine følgere til å finne sin egen vei for å bli den beste versjonen av seg selv, med hans hjelp. At Verrett omtaler sine følgere som «the Tribe», passer også til Hjarvards beskrivelse av religiøse medier, da det indikerer at Verrett forsøker å opprette et religiøst fellesskap på Instagram. Dette demonstrerer han tydelig på Instagram ved å rette innholdet direkte mot «the Tribe», og ved å be om tilbakemeldinger fra «the Tribe». Noen Instagram-innlegg kan ofte starte med «Hi Tribe!» eller «Do this, Tribe», og avsluttes med «Tribe, what are your thoughts on this, anything you want to add?». Selv om innleggene han publiserer på Instagram er åpne og tilgjengelig for alle, betyr det ikke at det er tiltenkt alle. Verrett henvender seg til sitt eget publikum, sin egen «Tribe» av likesinnede.

Dirk Schlottmann argumenterer imidlertid i motsatt retning i sin artikkel om koreansk cybersjamanisme, nemlig at internettbaserte sjamansider ikke kan bli sett på som religiøse fellesskap (Schlottmann 2014). Grunnen til dette er at kommunikasjon mellom gruppemedlemmer sjeldent oppstår, og at kommunikasjonen kun oppstår sporadisk. Han argumenterer videre:

Korean shaman portals are virtual platforms of interest groups whose appeal lies in the multitude of offers to attract potential new customers. In this sense, shaman portals are not virtual communities that contribute to the construction of collective

identity via computer – mediated communication but rather commercial podiums for relatively loose, social networks, where the feeling of togetherness hardly plays a role. (Schlottmann 2014, 53)

Selv om Verretts Instagram-profil stort sett er et kommersielt podium slik Schlottmann beskriver, vil jeg likevel argumentere for at «the Tribe» bærer trekk av et digitalt fellesskap. Møtestedene til gruppen er digitale, på arrangement som «the Healing Temple», og det oppstår jevnlig kommunikasjon mellom Verrett og medlemmer av «the Tribe». Verrett svarer regelmessig på kommentarer fra «Tribe-medlemmer» på Instagram, som bidrar til at fellesskapet blir mer synlig ettersom det viser hvem som er innenfor og hvem som er utenfor. Verrett gjør det også lett for andre medlemmer av «the Tribe» å finne hverandre, ettersom han ofte reposter innlegg fra «Tribe-medlemmer».

Om Verretts «Tribe» er et religiøst fellesskap, blir da Verrett lederen for dette fellesskapet? Dette er en tittel Verrett selv tar stor avstand fra, da et av slagordene hans er «Be your own damn guru». ⁷ Selv om Verrett selv nekter for å ha en rolle som en slags guru eller religiøs leder, er det flere tegn som tyder på at det er denne rollen han får hos sine følgere. En person som benekter sin rolle som guru, men opptrer autoritær og karismatisk, blir gjerne oppfattet som nettopp dette (Copeman og Ikegame 2012, 296). Med utgangspunkt i Max Webers klassiske autoritetstypologi, tilhører Verretts autoritet den karismatiske typen (Weber 1964, 328). Selv om han appellerer til tradisjonell autoritet ved å fremheve sine aner, ⁸ er Verretts krav på autoritet hovedsakelig basert på hans påstander om å besitte spesielle evner, som også tillegges ham av «the Tribe». På oppdrag fra åndene, tilbyr Verrett å lære folk sannheten om hvordan den ekte verden ser ut og se forbi «the matrix». Han ønsker å lede folk på den rette vei til sannhet slik at man kan bli den beste versjonen av seg selv. Legitimitet blir derfor gitt ved at han har blitt valgt av åndene til å utføre dette oppdraget.

Bilder fra Verretts Instagram fremstiller ham ofte på en måte som gir assosiasjoner til en slags «vismann» eller religiøs leder. Verrett er som regel i sentrum, og har en spesifikk gjenkjennelig stil. Klær han bruker på bilder er en tydelig måte å skille privat innhold fra kommersielt innhold på. På private bilder står han som regel i

⁷ Verrett har uttalt dette både på Instagram og i boka *Spirit Hacking*.

⁸ Verrett baserer sin rolle som sjaman både på arv fra forfedrene og studier innenfor ulike religiøse retninger. Verrett bruker flere legitimeringsstrategier basert på etnisk bakgrunn, og hevder han har sterkere kontakt med åndene fordi han har forfedre innenfor flere ulike kulturer, blant annet Vest-Afrika og Skandinavia. Dette forteller han detaljert om i boka *Spirit Hacking* (2019, 12–13).

jeans, gensere og mer hverdagslige klær. Mye av det kommersielle innholdet fremstiller ham i lange kjortler, lintøy og lignende. Verrett kan også ofte bruke et slags hodeplagg eller ansiktsmaling på kommersielle bilder. På denne måten blir det private og det kommersielle mer fraskilt utad. Det er først og fremst det kommersielle innholdet som benyttes som visuelle markører for å legitimere Verretts autoritet som sjaman.

Ved å analysere Verretts Instagram-profil kan man se at han forholder seg strategisk til Instagrams medielogikk for å spre sitt kommersielle nyreligiøse innhold. Han benytter profesjonelle bilder, ofte akkompagnert av tekst som vekker lesernes interesse og oppmuntrer dem til å lese hele innlegget. Verrett skaper en følelse av fellesskap blant sine følgere ved å gi dem en kollektiv identitet, «the Tribe», som han kommuniserer med på Instagram. Det er tydelig at Verrett henvender seg til et målrettet publikum på Instagram, der han søker primært å nå ut til dem som er mottakelige for hans budskap og som deler hans verdier. Denne målrettede tilnærmingen blir særlig fremtredende når Verrett havner i konflikt med pressen over innhold han publiserer på Instagram. Neste del vil ta for seg journalistikk om religion og se på norsk presses syn på Verretts kommersielle nyreligiøsitet.

Verretts kontroversielle uttalelser og kommersiell nyreligiøsitet i norsk presse

Etter at Verrett og Märtha Louise ble kjent som par i mai 2019, ble hans virksomhet gjenstand for omfattende medieoppmerksomhet. De første nyhetssakene reproduerte mye av de samme negative karakteristikken. En gjenganger var at de omtalte Verrett som «selvutnevnt sjaman», noe som tidligere ikke hadde blitt brukt om for eksempel samiske sjamaner som Ailo Gaup (Matthiessen 2021, 10). *VG* gjenskapte blant annet samme setning i seks ulike artikler. Setningen «Den selvutnevnte sjamanen har også hevdet at han ble diagnostisert med en uhelbredelig nyresykdom som førte til at han døde, og at han ble gjenfødt» (Talseth og Lien 2019), ble reproduert med lenke til en artikkel om Verretts sykdom (Matthiessen 2021, 50–60). Selv om artiklene som inkluderte denne passasjen nødvendigvis ikke handlet om Verretts sykdom, mente *VG* dette var relevant å inkludere i artikkelen for å få frem en slags sensasjonsverdi, og muligens for å svekke Verretts troverdighet.

Mediene omtalte også både prisnivå på behandlinger og tidligere uttalelser i sosiale medier, samt kontroversielle uttalelser i hans bok *Spirit Hacking*. I boken hevder

Verrett blant annet at mennesker heller vil bli syke enn å innrømme sannheten, som er at de ikke ønsker å leve. Han beskriver videre hvordan han spør kreftpasienter hvorfor de ønsker denne kreften, og at barn, når de blir stilt det samme spørsmålet, er ærlige og sier de ikke vil leve lenger (Shaman Durek 2019, 259). Verretts påstander er basert på et sjamanistisk perspektiv hvor det antas at sykdom skyldes negative omgivelser eller tanker (2019, 258). Disse avsnittene som omtaler kreft og sykdom kan leses under overskriften «Root», som refererer til roten til problemer eller sykdom. Dette impliserer at alvorlige sykdommer som kreft er et resultat av pasientens egne ønsker eller tanker, noe som kan oppfattes som en skyldlegging av pasienten for deres sykdom. Det er slike utsagn som i *VG* og andre nyhetsmedier ble oppfattet som svært kontroversielle, spesielt når de inkluderer barn, som Verrett hevder kan uttrykke et ønske om å ikke leve lenger. Slike påstander utfordrer konvensjonelle medisinske forståelser av sykdom og kan oppleves som ufølsomme og uvitenskapelige. Oppfatningen at tanker har en betydelig innvirkning på menneskets helse og velvære er dog i tråd med Verretts holistiske syn på verden, som også trekker linjer til «New Thought»-tankegods.

Spirit Hacking skapte enda flere overskrifter i de norske nyhetsmediene. Flere aviser anmeldte boka til terningkast 1 og beskrev den med karakteristikk som «sludder», «griseprat» og «gal manns tale» (Hovdenakk 2019). Boka fikk så mye kritikk i norsk presse at den planlagte norske oversettelsen av boka, ble stoppet og måtte skrives om før den kunne bli utgitt i Norge. Ulike selvhjelpsbøker kan være populære og inntektsgivende for forfatterne, selv om de ofte får kritiske og negative omtaler av bokanmeldere. Religionssosiologen Knut Lundby skriver at bøker har gitt alternativ religiøsitet et løft, og drar frem eksemplene *Snåsamannen* av Ingar Sletten Kolloen og *Isfolket* av Margit Sandemo (Lundby 2021, 148). Märtha Louise og Elisabeth Nordengs bok *Møt din skytsengel* (2009) satte salgsrekord da den ble utgitt, men både den boka og deres senere publikasjon, *Englenes hemmeligheter* (2012), ble sterkt kritisert i media (Endsjø og Lied 2011, 15). Mye av dette kan nok skyldes den «kongelige ingrediensen», som gir økt oppmerksomhet i pressen og skaper usikkerhet rundt kongehusets status (Kraft 2017, 66). Det er nettopp denne ingrediensen som gjør at Verrett også får kritikk, men i motsetning til Märtha Louise satte ikke den norske oversettelsen av *Spirit Hacking* (i norsk oversettelse: *Sjamanens Reise*) noen salgsrekord, men fikk ifølge *VG* lunken tilbakemelding fra publikum så vel som fra kritikere (Norli 2019).

I tillegg til kritikken av Verretts bok *Spirit Hacking*, har pressen særlig overvåket og kritisert Verretts uttalelser på sosiale medier. I overgangen 2023/2024 fikk Verrett mye kritikk for en video publisert på Instagram, hvor han snakker om å drive onde ånder ut av barn som utagerer mye. I videoen sier Verrett at man skal holde barna fast, se dem direkte i øynene og uttale «you have no power here, you are a weak entity and I am sending you into the light right now» (Shaman Durek 2023). Dette skal uttales med kjærlighet, om det ikke gjøres riktig, vil de onde åndene bli sterkere. Verrett refererer til disse praksisene som «shamanistic hacks», som han ofte deler på Instagram. Andre slike «hacks» som Verrett har mottatt mye kritikk for, inkluderer uttalelser om selvmord, kreft og metoder for å beskytte seg mot ulike sykdommer. Som regel får han støtte fra sine følgere når han publiserer disse «hackene» på Instagram. Imidlertid ble innlegget om å drive ut onde ånder fra barn for mye for flere av de mer trofaste følgerne å akseptere, i kommentarfeltet til videoen er det flere som uttrykker at dette ikke er riktig måte å håndtere utagerende adferd hos barn. I Norge skapte denne «hacken» flere reaksjoner i pressen. Dagbladet beskrev det som en oppfordring til overgrep mot barn (Kallelid og Kristensen 2023), mens NRK intervjuet spesialist innenfor barnepsykiatri Trude Fixdal, som uttalte: «Dette er helt ko-ko, og hører til middelalderen» (Haugen og Tjøflot 2023). Verrett svarte på kritikken i en direktesending på hans egen Instagram-profil, der han blant annet uttalte at det ikke er snakk om eksorsisme, og at spesielt nordmenn ikke forstår spiritualitet og sjamanisme.

Verretts kommersielle nyreligiøsitet kan betegnes som både kontroversiell og på mange måter som en provokasjon for norske mediehus. I min masteroppgave fra 2021 poengterte jeg at det var prinsessens valg av kjæreste, og hans uttalelser som hadde sensasjonsverdi i denne oppblomstringen av mediasaker som omhandlet prinsessen (Matthiessen 2021, 88). Det hadde lenge vært en tørke i nyhetssaker om Märtha Louises nyreligiøse tilknytting, fordi sensasjonsverdien på dette område var noe «oppbrukt» etter etableringen av engleskolen og hennes steg ut i næringslivet som selvstendig næringsdrivende i et på mange måter kontroversielt felt. Dette ses tydelig på fokuset til pressen når nyheten om «Prinsessen og sjamanen»-turnéen først begynte å svirre; fokuset var ikke Märtha Louises turné med en amerikansk sjaman, men det at hun benyttet prinsessetittelen i kommersielle sammenhenger (Matthiessen 2021, 88). Verretts kontroversielle uttalelser ble først diskutert i pressen etter at de ble kjærester, fordi den typen nyreligiøsitet som Verrett representerer er en ny type nyreligiøsitet for pressen. Mens Märtha Louises nyreligiøsitet hovedsakelig omtaler naturen og kjente begreper som engler (Matthiessen 2021, 97), kom-

binerer Verrett elementer fra både kristen og hedensk religion, konspirasjonsteorier og populærkulturelle uttrykk. Märtha Louises tilknytting og uttalelser har på mange måter vært mer «forsiktige» eller mer tiltenkt et norsk publikum, mens Verrett har et tydelig språk og meninger som med en gang plasserer han langt ut i det nyreligiøse landskapet.

Religionshistoriker Jørg Arne Jørgensen skrev en kronikk i *VG* etter å ha deltatt på «Prinsessen og sjamanen» workshopen. I kronikken hevder Jørgensen at Verrett fremstår mer som en showmann enn en sjaman, og at han fikk assosiasjoner til amerikanske karismatiske TV-pastorer (Jørgensen 2019). Jørgensen skriver videre at showet sentrerer rundt vanlige nyreligiøse ideer, som ikke kom med noen nye innsikter eller opplevdes som kontroversielle (Jørgensen 2019). En annen *VG*-kommentator som var til stede under workshopen beskrev på den andre siden det hele som en «svett og underlig opplevelse der folk ulte som ulver, hoppet opp og ned og at det opplevdes som å være øyevitne til en fødsel» (Sfrintzeris Sollerman mfl. 2019). Sindre Hovdenakks bokanmeldelse av *Spirit Hacking* beskrev boka som «sprøyt, svada og griseprat» som reproduserte mye av standardrepertoaret til alternativkulturen (Hovdenakk 2019). Det er interessant at pressen beskriver Verretts nyreligiøsitet som både uoriginal, og samtidig som en mer underlig og «grisete» form for nyreligiøsitet. Det underlige aspektet kan her referere til en ny type nyreligiøse praksiser og ideer i en norsk kontekst.

Det at en person med sterk tilknytting til den norske kongefamilien fremmer slike temaer, og samtidig opptrer både autoritær og på en måte som oppfattes som unorsk, ga grunnlag for kritikk i pressen. Dette skyldes at slike uttalelser og oppførsel utfordrer etablerte normer og verdier i det norske samfunnet, og skaper bekymring for påvirkningen på kongefamiliens omdømme og troverdighet. Ettersom journalistikk om religion formidles innenfor en sekulær offentlighet presenterer nyhetsmediene religion ofte i lys av sekulære verdier, for eksempel ved å avsløre eller kritisere normer og praksiser som fremstår som problematiske eller utdaterte (Hjarvard 2012, 33). Cora Alexa Døving og Siv Ellen Kraft påpeker at norske nyhetsmedier er basert på en hegemonisk forståelse av offentligheten som sekulær grunn, hvor journalister og andre bidragsytere overvåker kommunikasjonen og påpeker overtredelser. De kaller dette for «den sekulære vaktbikkjeordningen» (Døving og Kraft 2013, 10–11). Dette gjør at offentlige personer, særlig dem med kongelig tilknytting, ofte blir gjenstand for kritisk oppmerksomhet når de uttrykker religiøse synspunkter som bryter med etablerte sekulære normer.

Märtha Louise og Durek Verrett på kollisjonskurs med norsk presse

Både Märtha Louise og Durek Verrett har blitt mye omtalt i norsk nyhetspresse de siste årene. Märtha Louises nyreligiøse tilknytting har ofte vært oppe til debatt i norsk presse. Da Märtha Louise startet opp engleskolen med Elisabeth Nordeng i 2007 ble blant annet hennes mentale helse diskutert i nyhetsmediene (Døving og Kraft 2013, 12–13). Grunnen til at prinsessens nyreligiøse aktiviteter har vært oppe til debatt i nyhetsmediene er uten tvil den kongelige ingrediensen. Siv Ellen Kraft påpeker blant annet at kongefamilien er den viktigste koblingen til kristendom og norskhet, og selv om monarkiet har mistet sin status som en guddommelig ordening er det likevel ikke en sekulær institusjon ettersom kongen stadig pålegges bekjennelse til den luthersk-protestantiske tro (Døving og Kraft 2013, 23). Det er nok først og fremst Verretts relasjon med Märtha Louise, prinsesse av Norge, som vekker mest kontrovers i Norge.

Märtha Louise og Verrett har siden de først ble koblet som par vært på kollisjonskurs med pressen. Dette blir tydelig om man ser på medieoppmerksomhet fra før de ble kjent som et par og etter. Märtha Louise og Verrett ble intervjuet på talkshowet *Skavlan* i april 2019 for å snakke om det kommende samarbeidet deres. Märtha Louise gikk i etterkant av sendingen hardt ut mot produksjonen til *Skavlan*, hun hevdet blant annet at de hadde klippet til innholdet slik at budskapet til Verrett ble endret. Märtha Louise la i denne forbindelsen ut to ulike videoer på Instagram, en video fra TV, mens den andre videoen var privat opptak fra innspillingen. Märtha Louise skriver i innlegget:

Watch the difference of these two clips. What was really said (first video), and what came across on the TV show(swipe) [sic]. If it is ok to edit a new answer to a question, where are we getting the truth across? What are your thoughts? (Princess Märtha Louise 2019)

Flere medier omtalte prinsessens kritikk og TV2s svar på kritikken fra prinsessen. Fokuset i disse artiklene var om denne type klipping var greit, og ikke om prinsessens samarbeid med en amerikansk sjaman. Først flere uker etter dette kom beskjeden om at Verrett og Märtha Louise var et par, og det var først da at de mer negative uttalelsene om Verrett ble diskutert i pressen, noe som har resultert i at Verrett og Märtha Louise ikke lenger ønsker å svare på henvendelser fra pressen. De inviterte for eksempel ikke pressen inn til turneen «Prinsessen og sjamanen», ønsket ikke å

holde pressekonferanser og har forsøkt å begrense hvilke spørsmål pressen kan stille når de har latt seg intervju. I forkant av bryllupet sommeren 2024, fulgte de samme strategi. Innlegget er publisert 18. april og går som følger:

Today we are drawing a line. We know that parts of the press will intensify with lies about us, as our wedding draws nearer. As we prepare for our Big Day, we are dedicated to taking care of each other, prioritizing our mental well-being and love for each other, and have therefore decided that from this day forward, we will not comment on anything the press throws at us.

Please note that any comments attributed to us in the press after this message was issued, were made prior to the publication. . . . (Märtha Louise 2024)

Innlegget ble publisert både på Märtha Louises og Verretts Instagram-kontoer, og kom sannsynligvis ikke som noen overraskelse for presserepresentanter. Paret har unngått de fleste henvendelsene fra pressen og svarer ofte på kritikk gjennom sin pressekontakt eller på sine egne sosiale medier. Kort tid før bryllupet i august 2024 ble det kjent at Märtha Louise og Verrett hadde solgt rettighetene til bilder og film til henholdsvis *People Magazine* og *Netflix*, to utenlandske medier. Flere spekulerte i at dette var deres måte å «straffe» den norske pressen på, og kritikere var raskt på banen med å forklare hvordan dette var i strid med norsk tradisjon, der norske medier alltid har hatt tilgang til store begivenheter innad i den kongelige familien (Eilertsen, Heia og Gaarder 2024). Ettersom Verrett tidligere har uttrykt ønske om å kontrollere narrativet ved å styre hvilke spørsmål som blir stilt i intervju, kan det antas at dette var deres måte å sikre at begivenheten ble dokumentert på en måte som de ønsket.

Verrett og Märtha Louise blir ofte kritisert for sin markedsføring av produkter, særlig på grunn av bruken av prinsesse-tittelen til Märtha Louise i kommersielle sammenhenger. Turnésamarbeidet med Verrett vekket først negativ medieoppmerksomhet da det ble kjent at Märtha Louise brukte prinsessetittelen til å promotere sitt kommersielle virke. Mediestormen som fulgte, førte blant annet til at prinsessen laget en ny Instagram-konto. Hun hadde fra før kontoen @princessmarthalouise, men opprettet kontoen @iam_marthalouise etter mye kritikk, slik at hun «trygt» kunne publisere kommersielt innhold uten å involvere prinsessetittelen. Det siste innlegget hun publiserte på prinsessekontoen ble publisert 8 november 2022, hvor hun offentlig annonserte hvordan hun separerer sin rolle som prinsesse av Norge fra sitt kommersielle virke. Likevel oppstod det igjen en mediestorm sommeren 2024 i forkant av bryllupet mellom Märtha Louise og Durek Verrett, da det ble lansert en rosa gin som skulle selges på Vinmonopolet og serveres i bryllupet. Den alkoholholdige drik-

ken var blant annet prydet med Märtha Louises og Verretts felles monogram, og baksiden av flasken omtalte Märtha Louise som prinsesse. Flaskene ble raskt fjernet fra Vinmonopolets hyller, da de også var i strid med alkoholloven og forbud mot alkoholreklame (Helljesen 2024). Kong Harald tok også temaet opp i NRK-programmet «Året med kongefamilien 2024», der han sa at prinsessetittelen til Märtha Louise igjen skal tas opp til diskusjon i året som kommer.

Når Verrett har blitt kritisert for sine uttalelser, har han ofte hevdet at pressen og andre kritikere har misforstått hans budskap, eller at det ikke er ment for dem. Dette henger sammen med hvordan han kommuniserer på sosiale medier, der han primært henvender seg til sine egne følgere, «the Tribe», snarere enn et bredt offentlig publikum. At innholdet ikke er rettet mot alle, men mot et spesifikt og allerede engasjert fellesskap, illustrerer et sentralt skille mellom religiøse medier som Verrett fremmer, og journalistikk om religion. Journalistikk om religion representert av pressen tar opp religiøse diskurser i offentligheten innenfor sekulære rammeverk. Religiøse medier, som Verretts Instagram-profil, deler først og fremst sine egne religiøse overbevisninger, til et spesifikt publikum. Verrett konstruerer dette fellesskapet som et alternativ til «mainstream»-tenking, med mål om å se forbi «the matrix», altså den vanlige verden. Dette blir på mange måter et motstandsfellesskap mot tradisjonelle medier. Verrett oppretter dermed en alternativ offentlighet med andre regler enn offentligheten som norsk presse representerer og retter seg til.

Konklusjon

Denne artikkelen har brukt Stig Hjarvards tre former for medialisert religion til å analysere de ulike medielogikkene i omtalen av Durek Verrett i tradisjonelle nyhetsmedier og på Verretts egen Instagram-konto. Ved å benytte Hjarvards kategorier om religiøse medier, journalistikk om religion og banal religion, har artikkelen vist hvordan kommersiell nyreligiøsitet fremstilles i ulike medier.

Verretts bruk av populærkulturelle referanser, konspiritualitet og kommersielle strategier på sosiale medier kan sees som en form for banal religion. Hans bruk av sosiale medier for å fremme sitt kommersielle virke, bidrar til å gjøre nyreligiøsitet mer tilgjengelig for et bredere publikum. Verretts merkevarebygging og måten han kommuniserer sin kommersielle nyreligiøsitet på Instagram, er et godt eksempel på religiøse medier. Han skaper et fellesskap blant sine følgere, kjent som «the Tribe», basert på mediert deltakelse og interaksjon, som styrker deres tilknytning til Verrett,

hans virksomhet og budskap. Verretts bruk av profesjonelle bilder og tekster engasjerer følgerne, og han inkluderer dem i fellesskapet ved å henvende seg direkte til «the Tribe» og oppfordrer til interaksjon gjennom kommentarer og reposting av innlegg. Dette skaper et digitalt fellesskap som er sentralt i hans merkevarebygging. Verretts bruk av Instagram viser hvordan han strategisk forholder seg til det sosiale mediets logikk til å spre sitt budskap og bygge en lojal følgerskare som ser på ham som bindeleddet og «lederen», som skal hjelpe dem å se forbi den falske verden og bli den beste versjonen av seg selv. Imidlertid skaper denne tilnærmingen også kontrovers. I norsk presse oppfattes Verretts uttalelser som uvitenskapelig og i strid med synet om at religion bør være gratis og ikke kommersialisert.

Artikkelen har diskutert hvordan norske nyhetsmedier illustrerer journalistikk om religion, hvor mediene tar opp religiøse diskurser i den offentlige sfæren. Verretts kontroversielle uttalelser og kommersielle nyreligiøsitet blir kritisk vurdert og diskutert, noe som reflekterer mediernes rolle i å overvåke og kommentere religion. Kontroversen rundt Verrett har sitt utspring i hans kommersielle nyreligiøse virke, samt hans utsagn om kreft og demonutdrivelse av barn, som setter følelser i sving og er vanskelig å akseptere fra en som nå er blitt en representant for den norske kongefamilien. Det er verdt å merke seg at det var først når Verrett ble koblet sammen med Märtha Louise som par, at det begynte å skape overskrifter i norske nyhetsmedier. Verretts og Märtha Louises nyreligiøse tilknytting strider mot en utbredt oppfatning av hva kongehuset skal være og hva det skal representere, siden kongehuset blir sett på som noe idealistisk og tradisjonsrikt, med dyp tilhørighet til den norske lutherske kirke.

Selv om Verrett omtales negativt i pressen, øker dette ofte interessen fra publikum, noe som igjen kan føre til flere besøk på hans profil. Dette viser hvordan ulike medielogikker virker sammen og gjensidig forsterker hverandre. Verrett publiserer kontroversiell og kommersiell nyreligiøsitet på Instagram, som fanges opp og diskuteres i norsk presse, noe som både gir nyhetsverdi for mediene og øker Verretts synlighet. Dette samspillet vil trolig bli enda mer relevant i årene fremover, og vil være et aktuelt tema for videre forskning på nyreligiøsitetens plass i offentligheten.

Litteratur

Asprem, Egil. 2013. «Trommereiser og gudommelige sopper.» I *Humanist* 2. <http://arkiv.humanist.no/sjamanisme.html>.

- Bennett, Jessica. 2020. «The Shaman of Instagram.» *The New York Times*, 3. juli, 2020.
<https://www.nytimes.com/2020/07/03/style/self-care/durek-verrett-instagram-shaman.html>.
- Copeman, Jacob og Aya Ikegame. 2012. «Guru Logics.» *HAU: Journal of Ethnographic Theory* 2 (1): 289–336. <https://doi.org/10.14318/hau2.1.014>.
- Dyrendal, Asbjørn. 2012. «Hva er en konspirasjon? Konspirasjonsteoretikere.» I *Skepsis: Guide til kritisk tenkning*, redigert av Mona Hide Klausen og Kjetil Hope, 265–291. Oslo: Humanist.
- Døving, Cora Alexa og Siv Ellen Kraft. 2013. *Religion i pressen*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Eilertsen, Henriette, Kari Øverland Heia og Jorun Gaarder. 2024. «Prinsesse Märtha Louise og Durek Verrett: Reagerer: - Bryter lang og god tradisjon.» *Dagbladet*, 21. august, 2024.
<https://www.dagbladet.no/kjendis/reagerer-bryter-lang-og-god-tradisjon/81829937>.
- Endsjø, Dag Øistein og Liv Ingeborg Lied. 2011. *Det folk vil ha: Religion og populærkultur*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Fonneland, Trude. 2010. *Samisk nysjamanisme: I dialog med (for)tid og stad. Ein kulturanalytisk studie av nysjamanar sine erfaringsforteljingar – identitetsforhandlingar og verdiskaping*. Doktorgradsavhandling, Universitetet i Bergen.
- Gilhus, Ingvild S. 2014. «Medialisering og refortrylling: Religiøs endring i Norge.» *DIN* 2: 9–26.
- Gilhus, Ingvild S. og Lisbeth Mikaelsson. 2016. *Kulturens refortrylling: Nyreligiøsitet i moderne samfunn*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Haugen, Vilde og Eirin Tjøflot. 2023. «Psykiater om sjaman-råd: Helt ko-ko.» *NRK*, 12. desember, 2023. <https://www.nrk.no/norge/psykiater-kritisk-til-durek-verretts-rad-om-andeutdrivelse-1.16675533>.
- Hjarvard, Stig. 2011. «The Mediatisation of Religion: Theorising Religion, Media and Change.» *Culture and Religion* 12 (2): 119–135.
- Hjarvard, Stig. 2012. «Three Forms of Mediatized Religion: Changing the Public Face of Religion.» I *Mediatization and Religion: Nordic Perspectives*, redigert av Stig Hjarvard og Mia Lövhelm, 21–44. Göteborg: Nordicom.
- Helljesen, Vilde. 2024. «Mener prinsesse-gin brøt loven: - Uheldig at paret har latt seg bruke.» *NRK*, 29. august, 2024. https://www.nrk.no/norge/helsedirektoratet_-prinsesse-gin-brot-loven-1.17021977.
- Hovdenakk, Sindre. 2019. «Bokanmeldelse: Sjamanens Reise av Sjaman Durek: Snakk med en svulst.» *VG*, 28. november, 2019. <https://www.vg.no/rampelys/i/6jMXGz/bokanmeldelse-sjamanens-reise-av-sjaman-durek-snakk-med-en-svulst>.
- Hutchinson, Dawn. 2014. «New Thought's Prosperity Theology and Its Influence on American Ideas og Success.» I *Nova Religio: The Journal of Alternative and Emergent Religions* 18 (2): 28–44. <https://doi.org/10.1525/nr.2014.18.2.28>.
- Jørgensen, Jørg Arne. 2019. «Prinsessen og showmannen.» *VG*, 21. mai, 2019.
<https://www.vg.no/nyheter/i/LAkGWq/prinsessen-og-showmannen>.
- Kallelid, Magnus og Thale Kristensen. «Ut mot Durek: - Oppfordring til overgrep.» *Dagbladet*, 13. desember, 2023. <https://www.dagbladet.no/nyheter/ut-mot-durek-oppfordring-til-overgrep/80665113>.
- Kraft, Siv Ellen. 2017. «Bad, Banal and Basic.» I *New Age in Norway*, redigert av Ingvild S. Gilhus, Siv Ellen Kraft og James R. Lewis, 65–78. Sheffield: Equinox.

- Lied, Liv Ingeborg. 2012. «Religious Change and Popular Culture: With a Nod to the Mediatization of Religion Debate.» I *Mediatization and Religion: Nordic Perspectives*, redigert av Stig Hjarvard og Mia Lövheim, 183–201. Göteborg: Nordicom.
- Lundby, Knut. 2021. *Religion i medienes grep: Medialisering i Norge*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Løøv, Margrethe. 2017. «From «Network» to «Visions»: The Role of the Umbrella Organization *VisionWorks* in the Norwegian Alternative Movement.» I *New Age in Norway*, redigert av Ingvild S. Gilhus, Siv Ellen Kraft og James R. Lewis, 45–63. Sheffield: Equinox.
- Løøv, Margrethe. 2024. *The New Age Movement*. Cambridge: Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/9781009058155>.
- Matthiessen, Marit. 2021. «Mediebilder av prinsessen og sjamanen: Fremstillingen av Märtha Louise og Durek Verrett i VG og på Instagram.» Masteroppgave, Universitetet i Bergen.
- Mikaelsson, Lisbeth. 2011. «Salg av spiritualitet.» I *Nye guder for hvermann? Femti år med alternativ spiritualitet*, redigert av Tormod Engelsen, Rolv Olsen og Notto R. Thelle, 71–76. Trondheim: Tapir Akademisk Forlag.
- Mikaelsson, Lisbeth. 2013. «New Age and the Spirit of Capitalism: Energy as Cognitive Currency.» I *New Age Spirituality: Rethinking Religion*, redigert av Steven J. Sutcliffe og Ingvild S. Gilhus, 84–98. London: Routledge.
- Märtha Louise (@iam_marthalouise). 2024. «Today we are drawing a line. We know that parts of the press will intensify with lies about us, as our wedding draws nearer.» Instagram, 18. april, 2024. <https://www.instagram.com/p/C54wLQwrO3Z/>.
- Norli, Camilla. 2019. «Durek sliter med bok-salget i Norge: Ikke inne på topp 100». *VG*, 15. desember, 2019. <https://www.vg.no/rampelys/i/70MILW/durek-sliter-med-bok-salget-i-norge-ikke-inne-paa-topp-100>.
- Princess Märtha Louise (@princessmarthalouise). 2019. «Watch the difference of these two clips. What was really said (first video), and what came across on the TV show.» Instagram, 1. april, 2019. <https://www.instagram.com/p/BvsKR30BUSs/>.
- Paust, Thomas. 2019. «Israelsk sykehus avviser at sjaman Durek jobbet for dem.» *Nettavisen*, 21. mai, 2019. <https://www.nettavisen.no/nyheter/israelsk-sykehus-avviser-at-sjaman-durek-jobbet-for-dem/s/12-95-3423687258>.
- Schlottmann, Dirk. 2014. *Cyber Shamanism in South Korea*. Seoul: Institute of Global Cyber Society, Kyung Hee Cyber University: 29–61.
- Sfrintzeris Sollerman, Yasmin, Marie Melgård, Håvard K. Hansen, Håkon F. Høydal, Anniken Aronsen og Rano Tahseen. 2019. «Durek Verrett: - En lege forstår ikke min verden.» *VG*, 20. mai, 2019. <https://www.vg.no/rampelys/i/Jo7XzP/durek-verrett-en-lege-forstaar-ikke-min-verden>.
- Shaman Durek. 2019. *Spirit Hacking: Shamanic Keys to Reclaim Your Personal Power, Transform Yourself, and Light Up the World*. London: Yellow Kite.
- Shaman Durek (@Shamandurek). 2023. «You have no power here, you are a weak entity and I am sending you into the light right now.» Instagram, 9. desember, 2023. <https://www.instagram.com/reel/C0nJUJMRtjd/?igsh=MTdiM3cyejMyZWRkYw==>.
- Shaman Durek. 2025. «The Healing Temple.» <https://shamandurek.com/the-healing-temple/>.
- Shay, Roshani Cari og Henrik Bogdan. 2014. «Sex and Gender in the Words and Communes of Osho (née Bhagwan Shree Rajneesh).» I *Sexuality and New Religious Movements*, redigert av

- Henrik Bogdan og James R. Lewis, 59–88. New York: Palgrave Macmillan.
https://doi.org/10.1057/9781137386434_4.
- Steinnes, Kamilla Knutsen og Helene Fiane Teigen. 2021. «Livsstil til salgs: Om influensermarkedsføring på sosiale medier og hvordan ungdom påvirkes.» *Nordisk tidsskrift for ungdomsforskning* 2 (1): 4–22. <https://doi.org/10.18261/issn.2535-8162-2021-01-01>.
- Stoltz, Torkil og Lena Jarstad. 2021. «Durek Verrett: - Jeg er en hybrid av reptil og Andromeda.» *NRK*, 4. oktober, 2021. https://www.nrk.no/kultur/durek-verrett_-_jeg-er-en-hybrid-av-reptil-og-andromeda-1.15676780.
- Talseth, Thomas. 2024. «Store avvik på Durek Verretts Instagram-konto.» *VG*, 22. august, 2024. <https://www.vg.no/rampelys/i/25VJ44/store-avvik-paa-durek-verretts-instagram-konto-tituse-ner-av-likerklikk-og-foelgere>.
- Talseth, Thomas og Marthe S. Lien. «Durek Verrett: - Märthas foreldre elsker meg.» *VG*, 13. mai 2019. <https://www.vg.no/rampelys/i/opwvgR/durek-verrett-marthas-foreldre-elsker-meg>.
- Traves, Ann og Michael Kinsella. 2013. «Hiding in Plain Sight: The Organizational Forms of «Un-organized Religion.»» I *New Age Spirituality: Rethinking Religion*, redigert av Steven J. Sutcliffe og Ingvid S. Gilhus, 84–98. London: Routledge.
- Undheim, Sissel. 2020. «Helt seriøst!? Om populærkultur i KRLE og Religion og Etikk.» *Religion og Livssyn: Tidsskrift for Religionslærerforeningen i Norge* 32 (2): 20–29.
- Urban, Hugh B. 2015. *Zorba the Buddha: Sex, Spirituality, and Capitalism in the Global Osho Movement*. Oakland, CA: University of California Press.
<https://doi.org/10.1525/9780520961777>.
- Weber, Max. 1964. *The Theory of Social and Economic Organization*. New York: The Free Press.
- Znamenski, Andrei A. 2007. *The Beauty of the Primitive: Shamanism and the Western Imagination*. New York: Oxford Academic.
<https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195172317.001.0001>.

English abstract

In August 2024, Princess Märtha Louise married Durek Verrett. The couple has long been in the media spotlight and subject to criticism, particularly due to their commercial engagement with New Age spirituality. Durek Verrett has attracted significant attention in the Norwegian press, both for the content he shares on social media and for his 2019 book *Spirit Hacking*. This article examines how the media logic of traditional news outlets, such as *VG*, shapes their portrayal of Verrett and his spiritual affiliations, as well as how Verrett himself uses social media to market his products and manage narratives about his identity. Drawing on Stig Hjarvard's theory of the mediatization of religion, religious media, journalism on religion, and banal religion, the article explores how commercialized spirituality is expressed across different media platforms (Hjarvard 2012). It focuses on Verrett's personal branding and his use of Instagram to foster a sense of community among his followers, known as «the

Tribe.» Conversely, the article highlights how Norwegian news media critically assess and debate Verrett's controversial statements and commercial spirituality, emphasizing the media's role in monitoring and commenting on religion.

Keywords: Media logic, mediatization, New Age, shamanism, Shaman Durek, social media